

ANAVATAN PARTİSİ
T.B.M.M. Grup Başkanlığı
Tarih: 07-07-1999
Sayı: 07-39/65

2/177- 757/2411

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

22.6.1965 tarihli ve 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanuna Ek Bir Madde Eklenmesi Hakkındaki Kanun Teklifim ile gerekçeleri ilişikte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim. 6.7.1999

Avni AKYOL
Bolu Milletvekili

GEREKÇE

Din insanlık tarihi boyunca insanlar için doğuştan gelen vazgeçilmez kutsal bir ihtiyaç olmuştur. Bireylerin kendi tercihleri ve istekleri dışında, hiç bir toplumu dinden soyutlamak mümkün olamamıştır. Bu sebeple gelişmiş ülkeler ve devletler vatandaşlarının dini inanç ve kanaatlerine göre özgür olarak ve serbestçe yaşamalarını güvence altına alan milli veya milletlerarası sözleşme ve kanuni düzenlemeler yapmışlardır.

Devletimiz de bireylerin özbenliklerine ve özgüvenlerine tam sağlıklı, doğru ve dengeli olarak kavuşabilmeleri için, Cumhuriyetimizin kuruluşundan beri milletimizin kültürel yapısına, ortak ve öz değerleri ile geleneklerine bağlı; özgüvenlerine tam, sağlıklı, doğru ve dengeli olarak kavuşabilmeleri için Milli Eğitimin sistem ve programlarında gerekli hazırlıklarda bulunulmuş, tedbirler öngörülmüş ve Devletce imzalanan sözleşmelere sadık ve uygun olarak Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının dini inanç ve kanaatlerini teminat altına alacak düzenlemeler yapılmıştır.

Nitekim Anayasamızın “Din ve vicdan hürriyeti” başlıklı 24 ncü maddesinin 4 üncü fıkrasında “din ve ahlak eğitim ve öğretimi devletin gözetim ve denetimi altında yapılır. Din kültürü ve ahlak öğretimi ilk ve ortaöğretim kurumlarında okutulan zorunlu dersler arasında yer alır.” denilmiş ve hükümden sonra “bunun dışındaki din eğitimi ve öğretimi ancak, kişilerin kendi isteğine, küçüklerin de kanuni temsilcilerinin talebine bağlıdır.” hükmü yer almıştır. Bu suretle devlet adına Milli Eğitim Bakanlığı’nın gözetim ve denetimi altında Diyanet İşleri Başkanlığı’nca açılan Kuran kursları vasıtasıyla yürütülen isteğe bağlı din eğitim ve öğretimi yapmasına imkan verilmiştir. Bu uygulama, öğretimde Birlik Kanunu’nun yürürlüğe girdiği 1924 yılından bugüne kadar Devletin gözetim ve denetimi altında yapılmıştır.

Türk Medeni Kanunu’nun 265 inci Maddesinde, ana ve babanın, çocuğunun mesleki terbiyesini sevk ve idare edeceği, 266 inci maddesinde de çocuğun dini terbiyesinin tayini hakkının ana-babaya ait olduğu ve bu hakkı tahdit edecek hiç bir mukavelenin muteber olamayacağı açık bir şekilde ifade

ihtiyacının kanuni ve resmi yollardan giderilememesi halinde milli birlik ve bütünlüğümüz açısından, son yıllarda görüldüğü gibi çok ciddi sorunlara ve saptırmalara yol açabileceği, laik düzeni ve rejimi tehdide yönelebileceği de yaşanan bir gerçektir.

Dinin, devletin denetim ve gözetimi altında yürütülmesi, din işlerinde çalışacak kimselerin demokratik, laik ve sosyal hukuk devletine ve yüce dinimize uygun bir şekilde yetiştirilmesi yoluyla dini tahassubun , yobazlığın ve bağnazlığın önlenmesi ve dinin toplum için manevi bir disiplin, birleştirici sevgi ve barış yolu olmasının sağlanması, özellikle yüce dinimiz İslamiyetin günlük siyasete alet edilmemesi ve böylece Türk milletinin çağdaş uygarlık seviyesine daha hızlı, sağlıklı ve dengeli bir şekilde ulaşması amaçlanmıştır.

Bilindiği gibi, devletimiz, halkın dini inanç ve kanaatlerini teminat altına alan milli düzenlemelerle yetinmemiş; uluslararası sözleşmelerden olan “insan hakları evrensel beyannamesi”, “Avrupa insan hakları sözleşmesi” ve “çocuk hakları sözleşmesi” ni onaylamak suretiyle bu sözleşmelerin hükümlerine uyacağını da taahhüt etmiştir.

10 Aralık 1948 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda kabul edilen İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin eğitim hakkını düzenleyen 26 ncı Maddesinin 1 Numaralı fıkrasında “herkes, eğitim hakkına sahiptir.” denildikten sonra 3 Numaralı fıkrasında “ana -babalar, çocuklarına verilecek eğitimi seçmede öncelikle hak sahibidir.” şeklindeki hükmü ile çocuklara verilecek eğitimde öncelikli hak sahibinin ana ve baba olduğu açıkça ifade edilmektedir.

Yine Türkiye’nin taraf olduğu ve 10 Mart 1954 onayladığı Avrupa İnsan Hakları sözleşmesinin Birinci Protokol’ünün 2 nci Maddesinde eğitim hakkı konusu “kimse eğitim hakkından mahrum edilemez. Devlet, eğitim ve öğretim alanında üstleneceği görevlerin yerine getirilmesinde, ana-babanın bu eğitim ve öğrenimi kendilerinin felsefi inançlarına göre sağlamak hakkına riayet edecektir.” şeklinde hükme bağlanmıştır. Bu hükme göre taraf devletler, çocukların eğitiminde ana-babanın dini ve dünyevi görüşlerine saygı göstermekle yükümlü tutulmuştur. Kjeldsen ve diğerleri davasında, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, çocukların eğitim ve öğretiminden birinci derecede ana-babanın sorumlu olduğunu, Devletin onların dini ve felsefi inançlarına saygı göstermesi gerektiğine karar vermiştir. Ancak, 2nci Maddenin 2 nci cümlesi de Devlete, eğitim ve öğretim görevini yerine getirirken, gereken bilgilerin objektif, eleştirisel ve çoğulcu bir yaklaşımla verilmesi görevini

yüklemiştir. Yasaklanan sadece, ana-babanın dini ve felsefi inançlarına aykırı bir şekilde dogmatik bilgilerin verilmesidir. Bu sözleşmelerden; 14 Eylül 1990 tarihinde imzalanan, 9.12.1994 tarihli ve 4058 sayılı kanunla Bakanlar Kurulu kararı ile onaylanması uygun bulunan, 23.12.1994 tarihli ve 94/6423 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla da onaylanan “çocuk hakları sözleşmesi” nin 14 üncü Maddesinde “taraf Devletler, çocuğun düşünce, vicdan ve din özgürlükleri hakkına saygı gösterirler.” ; 28 inci Maddesinde “Taraf devletler, çocuğun eğitim hakkını kabul ederler ve bu hakkın fırsat eşitliği üzerinde tedricen gerçekleştirilmesi, eğitim ve mesleki seçimine ilişkin bilgi ve rehberliği bütün çocuklar için elde edilir hale getirilmesi” ; 30 uncu Maddesinde “..... çocuğun..... kendi kültüründen yararlanma, kendi dinine inanma ve uygulama ve kendi dilini kullanma hakkından yoksun bırakılamaz”. denilmiştir.

Yukarıda açıklandığı gibi, Anayasamız başta olmak üzere yapılan bir çok düzenlemelerde ve Devletimizin taraf olduğu sözleşmelerde çocukların dini eğitim ve öğretimi teminat altına alınmış bulunmaktadır.

Bu gerekçelerle, 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun üzerinde böyle bir düzenlemenin yapılmasına ihtiyaç ve zorunluluk duyulmuştur.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1. Bu maddeyle Kur'anı Kerim'in okunmasının öğrenilmesiyle birlikte anlamının da öğrenilmesi; dini ve sosyal hayatımızda çok önemli ve gerekli bir yeri ve rolü olan hafızlığın da geliştirilmesi amaç edinilmekte ayrıca ilköğretimin 5 inci sınıfının, başarıyla geçilmesinden sonra, kişilerin isteyen ailelerin veya çocukların kanuni temsilcilerinin rızalarıyla yaz aylarında açılacak Kuran kurslarına katılabilmeleri imkanı sağlanmaktadır.

Bu konuyla ilgili, yönetime ilişkin düzenlemelerin yönetmeliklerle yapılması da öngörülmektedir.

MADDE 2. Bu Madde yürürlükle ilgilidir.

MADDE 3. Bu Madde yürütmeye ilgilidir.

**22.6.1965 TARİHLİ VE 633 SAYILI DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI
KURULUŞ VE GÖREVLERİ HAKKINDA KANUNA EK BİR MADDE
EKLENMESİYLE İLGİLİ KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1. 22.6.1965 tarihli ve 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı'nın kuruluş ve görevleri hakkında Kanuna aşağıdaki ek Madde eklenmiştir.

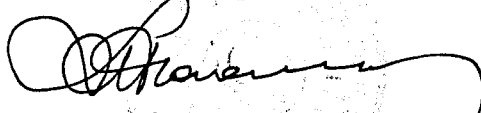
“Ek Madde 3- Anayasanın 24. Maddesine göre, Devletin gözetim ve denetimi altında yapılan din ve ahlak eğitimi ve öğretimi gereğince ilk ve ortaöğretim kurumlarında okutulan ve zorunlu dersler arasında yer alan din kültürü ve ahlak öğretimi dışında; 430 Sayılı Tevhidi Tedrisat Kanunu ve 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile öngörülen gözetim ve denetim altında Kur'an'ı Kerim'i ve Türkçe anlamını öğrenmek ve hafızlık yapmak isteyenler için Diyanet İşleri Başkanlığı'nca Kur'an kursları açılır. Ayrıca, ilk öğretimin 5 inci sınıfını bitirmiş olmak şartıyla; kişilerin kendi, küçüklerin de kanuni temsilcilerinin istekleriyle öğretim görmek üzere Diyanet İşleri Başkanlığı'nca, öğrencilerin yaş gruplarına uygun yaz Kuran kursları açılır.

Kuran kurslarıyla ve bu kurslarda öğretim gören öğrencilerle ilgili yurt ve pansiyonların açılış ve çalışmalarına ilişkin düzenlemeler Milli Eğitim Bakanlığı'nın olumlu görüşü alınmak şartıyla, Diyanet İşleri Başkanlığı'nca hazırlanarak yürürlüğe konacak yönetmeliklere göre yapılır.

MADDE 2. Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. Bu Kanun Hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Aslı gibidir.

İbrahim ARAC
Kanunlar ve Kararlar Müdürü V.